

Antaget av kommunfullmäktige KF § 96/240610

Planeringsstrategi för Söderhamn kommuns översiktsplanering 2024 – 2028

Beslutat av Kommunfullmäktige	Gäller för Samtliga nämnder och styrelser inom Söderhamns kommun
Revideringshistorik	Rättslig eller annan grund Plan- och bygglag (2010:900)
Ersätter	Dokumentägare Enhetschef Samhällsplaneringsenheten
Nästa revidering September 2028	Dokumentansvarig Samhällsplanerare Samhällsplaneringsenheten

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning	5
Vad är en översiktsplan?	5
Vad är en planeringsstrategi?.....	5
Låshänvisning till dokumentet.....	6
Process för framtagandet	7
Lägesbeskrivning samt genomförda och planerade insatser	7
Utvecklingsstrategin	7
Delstrategi – En levande landsbygd med starka kommundelscentrum	8
Lägesbeskrivning	8
Pågående kommunala insatser	9
Inriktning kommande kommunala insatser	10
Delstrategi – En skärgårdsnära småstad med levande stadskärna	11
Lägesbeskrivning	11
Pågående kommunala insatser	12
Inriktning kommande kommunala insatser	12
Delstrategi – En självklar del av regionen.....	13
Lägesbeskrivning	13
Pågående kommunala insatser	14
Inriktning kommande kommunala insatser	14
Delstrategi – En grön infrastruktur med stora gröna och blåa värden	15
Lägesbeskrivning	15
Pågående kommunala insatser	16
Inriktning kommande kommunala insatser	16
Delstrategi – Cirkulär ekonomi och hållbara tekniska försörjningssystem.....	17
Lägesbeskrivning	17
Pågående kommunala insatser	18
Inriktning kommande kommunala insatser	18
Ändrade planeringsförutsättningar	19
Kommunala planeringsdokument	19
Tillväxtstrategi	19
Bostadsförsörjningsprogram.....	19
Övriga kommunala ställningstaganden	19
Ställningstagande om vindbruk.....	19

Regionala och nationella planeringsdokument.....	20
Andra ändrade planeringsförutsättningar	20
Jordbruk	20
Miljökvalitetsnormer.....	20
Potentiellt förorenade områden.....	20
Riskhantering	20
Totalförsvaret.....	21
Havsplanering	21
Kulturmiljö	21
Naturreservat	21
Riksintressen	21
Omvärldsbevakning.....	21
Uppföljning översiktsplan och planeringsdokument.....	23
Beslutade åtgärder i översiktsplanen.....	23
Fördjupade och tematiska översiktsplaner samt planprogram.....	25
Planläggning	25
Lagakraftvunna planer	26
Pågående planarbete	26
Planeringsinriktningar	27
Översiktsplanens fortsatta genomförande	28
Stärkt koppling mellan plan och genomförande	28
Digitalisering av översiktsplanen.....	28
Prioriterade områden.....	29
Översiktsplanens aktualitet	29

Planeringsstrategi för Söderhamn kommuns översiktsplanering 2024 – 2028

Sammanfattning

Planeringsstrategin är en aktualitetsprövning av översiktsplanens ställningstaganden och ger även inriktningar för vidare arbete rörande strategisk planering under perioden 2024 – 2028. Det sammanfattande ställningstagandet är att inriktningen i Söderhamns kommuns översiktsplan är fortsatt aktuell.

Utvecklingsinriktningen, delstrategierna och planeringsinriktningarna är förenliga med lagstiftningsförändringar och hållbarhetsambitioner på nationell, regional och kommunal nivå.

Sedan översiktsplanen antogs har dock stora omvärldsförändringar skett och pågår fortfarande. Efterdynamikerna av Coronapandemin, geopolitiska spänningar, miljö- och klimatförändringar, den fortsatta digitala utvecklingen påverkar alla den strategiska planeringen. Dessa förändringar bedöms dock kunna hanteras inom ramen för utvecklingsinriktningen.

Ställningstaganden rörande markanvändning och den byggda miljön bedöms vara relevanta för framtida verksamhets- och bostadsutveckling i kommunen den kommande perioden.

Översiktsplanen pekar ut större planerings- och utbyggnadsinsatser som ska genomföras den kommande perioden. Planprogram för Norra staden och Inre hamnen ska färdigställas och utbyggnad av Söderhamnsporten ska genomföras. Nya fördjupade översiktsplaner ska tas fram för bland annat Utviksvägen och Ljusne samt eventuellt Vallvik. En tematisk översiktsplan för vindbruk kommer också att arbetas fram. Exakt tidpunkt för genomförande av program är beroende av den ekonomiska utvecklingen de närmaste åren.

Proaktiv planläggning av mark för verksamheter och bostäder fortsätter och arbetet bör intensifieras. Kommunen fortsätter att bedriva påverkan för förbättrad nationell infrastruktur såsom en fyrfilig E4, full utbyggnad av Ostkustbanan samt förbättrade på- och avfarter till Söderhamn stad.

Arbetet med att uppnå målet om klimatneutral kommun till 2030 behöver intensifieras, parallellt med detta behöver kommunen genomföra en stärkt klimatanpassning och omställning av tekniska system, inklusive utredning om nya verksamhetsområden för kommunalt vatten och avlopp.

Processen för genomförande av planerade åtgärder behöver stärkas, ett internt arbete för att uppnå detta har inletts. Som ett stöd för översiktsplanens användning i vardagen kommer även delar av den att digitaliseras.

Inledning

Vad är en översiktsplan?

Översiktsplanen är ett av kommunens viktigaste styrdokument och visar viljeinriktningen för bebyggelse, infrastruktur och strukturella förhållanden i kommunen. Den ska spegla den politiska uppfattningen och bör bygga på analyser av viktiga förutsättningar som övergripande mål, förändringar och trender i omvärlden, fysisk struktur och allmänna intressen.

Planen ska ge vägledning för efterföljande, men detaljerad planering av mark och vatten. Översiktsplanen har också en central roll genom att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling och fungerar också som ett paraplydokument för planer och åtgärder inom ett flertal områden.

Översikt av planprocessen

Söderhamn kommuns översiktsplan antogs i oktober 2020 och har rubriken *Så utvecklingar vi Söderhamn till en attraktiv och hållbar kommun*. Planen sträcker sig fram till 2040. Ett inriktnings-mål är att Söderhamn ska vara en klimatneutral kommun år 2030. Målen för Agenda 2030 är en utgångspunkt i översiktsplanen och har också varit centrala i den hållbarhetsbedömning som gjordes parallellt med översiktsplanen.

Inom vissa geografiska eller tematiska områden finns fördjupade översiktsplaner, planprogram och tematiska översiktsplaner. Dessa fungerar som konkretiseringar av översiktsplanen inom ett visst geografiskt område eller i en sakfråga.

Vad är en planeringsstrategi?

Planeringsstrategin är ett delmoment i den kontinuerliga översiktsplaneringen och ska göras under varje mandatperiod. Den fungerar som en uppföljning av hur utvecklingen av kommunens mark- och vattenanvändning relaterat till översiktsplanen. Vidare görs en bedömning av aktualiteten i översiktsplanen och identifierar områden där revideringar måste göras.

Planeringsstrategin fungerar också som en vägledning för fortsatt arbete genom att ringa in kommunens viktigaste planeringsinsatser under kommande period. Strategin ersätter inte översiktsplanen, utan ska ses som ett förtydligande av hur arbetet med implementeringen av översiktsplanen fortskrider.

En planeringsstrategi ska antas av kommunen senast 24 månader efter ordinarie val, såvida inte en ny översiktsplan har antagits under innevarande mandatperiod. Om en planeringsstrategi inte antas inom tidsramen anses

Översiktsplanen vara inaktuell vilket medför utökade processer för bygglovsprövning och planläggning.

Kravet på planeringsstrategi regleras i Plan- och bygglagen (PBL) 3. Kap 23 §.

Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige

- 1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och*
- 2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.*

En planeringsstrategi kan ändras fram till nästa ordinarie val.

Kraven i första stycket gäller dock inte om fullmäktige i stället antar en ny översiktsplan inom den tid som anges där. Lag (2020:76).”

Läshänvisning till dokumentet

Planeringsstrategin är uppdelad i fem delar.

- 1) Lägesbeskrivning utifrån utvecklingsstrategin samt redovisning av genomförda och framtida kommunala insatser.
- 2) Förändrade planeringsförutsättningar sedan översiktsplanens antagande.
- 3) Uppföljning av översiktsplanens beslutade åtgärder och planeringsinriktningar, andra planeringsdokument och detaljplaner
- 4) Översikt av fortsatt arbete med översiktsplanens genomförande.
- 5) Sammanfattande bedömning av översiktsplanens aktualitet.

Process för framtagandet

Arbetet med planeringsstrategin har genomförts under 2023 – 2024. Arbetet har inkluderat en referensgrupp med representanter ifrån kommunens sektorer samt kommunala bolag. Både den politiska- och tjänstemannastyrgrupp för samhällsplanering har deltagit i framtagandet. Dialog med kommunstyrelsen har skett dels på KS Strategidag den 19 mars, dels i anknytning till KS sammanträde den 9 april. Därefter har de politiska partierna tagit del av ett utkast för synpunkter inför den politiska beredningen.

Handläggare är Jonas Ryberg, samhällsplanerare och Eva Widergren, samhällsplanerare. Följande tjänstepersoner har utgjort referensgrupp för planeringsstrategin.

Bitti Alvin, landsbygdsstrateg	Andreas Håberg, projektledare
Erika Klang-Westin, markförvaltare	Malte Lovén, planhandläggare
Erik Onelius, utredare	Gunilla Jonsson, miljöstrateg
Malin Rönström, kultur- och konstansvarig	Jan Brandberg, näringslivsutvecklare
Madeleine Mickelsson, naturvårdshandläggare	Erik Thyr, Söderhamn Nära
Karin Werin, kommunikatör	

Lägesbeskrivning samt genomförda och planerade insatser

Utvecklingsstrategin

Söderhamns kommuns översiktsplan bygger på en utvecklingsstrategi där den bärande tanken är att det ska vara möjligt att leva, bo och verka i hela kommunen. Bebyggelsen ska utvecklas i samspel med transportsystemet och särskilt kollektivtrafiken. Utvecklingsstrategin pekar ut fyra kommundelscentrum – Trönö, Bergvik, Holmsveden/Stråtjärä och Ljusne. Tillsammans med Söderhamns tätort besitter dessa orter en högre regional tillgänglighet och/eller andra egenskaper som gör att aktiviteter och bebyggd miljö i första hand bör koncentreras dit. Strategin visar även områden, platser, stråk och samband dit kommunen framför allt föreslår att utvecklingsinsatser riktas.

Utvecklingsstrategin består också av fem delstrategier för att skapa önskad rumslig utveckling. Den här delen av planeringsstrategin innehåller en nulägesbeskrivning för respektive delstrategi samt en översikt av pågående kommunala insatser och framtida inriktning.

Översiktsplanen innehåller tematiska planeringsinriktningar. Inriktningarna lyfter särskilt viktiga aspekter att ta hänsyn och förhålla sig till i den efterföljande planeringen. I arbetet har inriktningarnas funktionalitet undersökts genom en enkät till berörda tjänstepersoner, se kapitel 5.

Delstrategi – En levande landsbygd med starka kommundelscentrum

Illustration 13: En levande landsbygd med starka kommundelscentrum.

Visionsbild delstrategi levande landsbygd

Lägesbeskrivning

Landsbygden, eller snarare Söderhamns landsbygder, som även omfattar kust och skärgård, ska 2040 ha ett varierat utbud av boende och verksamheter med närhet till natur- och skogsområden och tillgänglig rekreation. Trönö, Bergvik, Ljusne och Stråtjärä-Holmsvedenbygden är utpekade som kommundelscentrum. Genom riktade insatser till platserna ska landsbygdernas position stärkas och kommundelscentrumen fungera som knutpunkter för de omkringliggande bygderna. Genom att rikta insatser till kommundelscentrum ska även deras omland gynnas, främst genom närhet till service. I kommundelscentrumen ska det finnas ett varierat bostadsutbud och basutbud av service och funktioner.

Mellan kommundelscentrum och Söderhamns tätort finns mindre orter som också har goda förutsättningar att stärkas genom ökad busstrafik och cykelnät. Det handlar till exempel om Sandarna och Söderala, men även längs Söderhamnsfjärden. Enligt översiktsplanen ska ny bebyggelse samlas kring dessa starka orter och de sammanbindande stråken och på så sätt både stärka lokalsamhället och öka kundunderlaget för kollektivtrafik.

Genom att arbeta i denna riktning kan en hållbar Ortsstruktur med sammanbindande stråk skapas som gynnar ett vardagsliv som fungerar.

Begreppet kommundelscentrum

Konceptet med kommundelscentrum har fått en förankring i den kommunala organisationen. De olika centrumen är väl kända och arbete med etableringar, utredningar och ändring av kommunala strukturer har oftast en medveten koppling till orterna. I kommunens landsbygdsarbete och arbetet med att ta fram

en landsbygdsplan, har översiktsplanens skrivningar om kommundelscentrum väckt debatt. Lokala intressegrupper menar att fokuset på kommundelscentrum kan försvåra utvecklingen i hela kommundelar. I landsbygdsdialogen har begreppet serviceorter lanserats som ett alternativ till kommundelscentrum. Begreppet stämmer till övervägande del överens med översiktsplanens tankar kring kommundelscentrum, men fångar inte upp principer för var nya bostäder i kommunen bör lokaliseras.

Översiktsplanens huvudinriktning är att nya bostäder dels bör byggas i kollektivtrafiknära lägen, dels genom att komplettera befintliga strukturer samt bidra till att minska den rumsliga segregationen. Huvudinriktningen syftar också till en transparens mellan kommunens vilja och tydlighet gentemot allmänhet och olika aktörer.

Kommunen har ett stort ansvar att pröva nya bostäder gentemot riktlinjerna för att bidra till attraktiva och hållbara boendemiljöer, inte minst då bostadsbyggandet är begränsat. Samtidigt behöver det betonas att varje projekt är unikt och val av lokalisering behöver sättas i ett större sammanhang, även geografiskt. Enstaka bostadshus utanför prioriterade orter och stråk och där detaljplan saknas, prövas genom förhandsbesked. Då sker en generell prövning där hänsyn till landskapsbild, natur- och kulturvärden och till exempel jordbruksmark sker.

Bostadsutveckling

Längs med Söderhamnsfjärden tillkommer regelbundet ny bostadsbebyggelse, om än i små mängder. Ett nytt villaområde i Skärså har vuxit fram och utvecklingen av nya villor i Klapparvik har påbörjats. I andra delar av landsbygden och kommundelscentrum är utvecklingen av nya bostäder begränsad, även om enstaka undantag finns.

Intresset för fritidsbebyggelse i landsbygderna har varit växande, framför allt under pandemiåren, vilket har lett till ökade priser. Befolkningsutvecklingen i kommunen är dock fortsatt negativ, med störst nedgång på landsbygden. Detta beror främst på att dödstalen överstiger födelsetalen. Positivt är att i några kommundelar märks en nettoinflyttning.

Viss avveckling av flerbostadshus sker löpande i kommundelscentrum och även på andra orter. Två flerbostadshus har även rivits på grund av brand utan att ha återuppbyggts.

Pågående kommunala insatser

- En landsbygdsplan tas fram under 2024. Planen ska tydliggöra kommunens syn på lokal utveckling och fördjupa begreppen kommundelscentrum och bygder.
- Under 2024 – 2025 pågår arbete med utbyggnad av laddinfrastruktur i kommundelscentrum.
- Under 2024 – 2026 pågår arbete med att bygga lek- och aktivitetsområden i kommundelscentrum.

- Inventering av lediga kommunala tomter för småhus har gjorts under 2021 och lediga tomter i respektive kommundelscentrum marknadsförs via kommunens hemsida.
- Arbete pågår med införande av servicepunkter som ges kommunalt för stöd service. Den första infördes i Stråtjärä 2021 och ytterligare fyra servicepunkter är beslutade att införas.
- Kommunen för löpande dialog med intressenter för större industrietableringar i Ljusne och Vallvik.

Inriktning kommande kommunala insatser

- Proaktiv detaljplaneläggning av attraktiva platser för bostäder kommer att vara prioriterat under planeringsperioden. Planläggning ska främst ske i kommundelscentrum, landsbygd i anslutning till kollektivtrafikstråk och kustnära lägen.
- En översikt av möjliga områden för ny bostadsbebyggelse på kommunal mark tas fram under 2024. Översikten är en konkretisering av de riktlinjer för bostadsbebyggelse som finns i översiktsplanen. Konkretisering av lämpliga områden är ett underlag för framtida detaljplanering.
- Detaljplaner eller områdesbestämmelser för öarna Rönnskär och Prästgrundet. Dessa ska fungera som underlag för att reglera framtida markanvändning och eventuell fastighetsbildning.
- Planering utifrån ett helhetsperspektiv för Ljusne – Vallvik. Arbetet ska ta höjd både för ytterligare industrietableringar och bostadsutveckling. Geografisk avgränsning behöver analyseras utifrån inte minst näringslivets behov.
- En uppdaterad version av den fördjupade översiktsplanen för Utviksvägen. (Fördjupad översiktsplan för Utviksvägen upphör att gälla 2025.)
- Konkretisera översiktsplanens mark- och vattenanvändning med fokus på kommundelscentrum, orter och stråk.

Delstrategi – En skärgårdsnära småstad med levande stadskärna

Illustration 14: En skärgårdsnära småstad med levande stadskärna.

Visionsbild en skärgårdsnära småstad med levande stadskärna.

Lägesbeskrivning

Utbudet av kommersiell och offentlig service är god i stadskärnan. Här finns bibliotek, daglig- och sällanköpshandel, restaurang och nöje. Centrumplanen genomförs och det sker en positiv utveckling med kontakten mot skärgården. Sedan 2020 har det skett ett uppsving inom i restaurang- och nöjesbranschen med flertalet etableringar, framför allt i anslutning till Inre Hamnen. Det intensiva förnyelsearbetet i centrum har inneburit störningar i form av avstängda gator och tillfälligt minskad framkomlighet. Detta har stört centrumhandeln, trots kompensationsåtgärder. Antalet parkeringsplatser för bilar har utökats vid Köpmantorget för att kompensera för minskade parkeringsytor vid bland annat Strykjärnsparken.

Inom Söderhamnsporten pågår etablering av ny dagligvaruhandel. Ytterligare etableringar planeras att tillkomma i området under de närmaste åren i och med genomförandet av planprogram Söderhamnsporten.

Under perioden har även utbyggnad av extern handel skett. Kommunens externhandelsområde E-Center har utökats med verksamheter på norra sidan av riksväg 50, E-Center Norr. Verksamheterna är av karaktären sällanköpshandel och volymhandel men innebär ändå en ökad konkurrens gentemot handeln i stadskärnan.

Pågående kommunala insatser

Arbetet i Söderhamn utgår från tre planprogram; Centrumplanen (antagen 2015), Söderhamnsporten (2020) och Norra Staden (2024). Ytterligare ett planprogram, Inre Hamnen, förväntas antas under hösten 2024.

- Utveckling av Söderhamns centrum pågår under perioden 2021 – 2025. Arbetet syftar till att stärka attraktiviteten i de centrala delarna av Söderhamn genom att bland annat öka vattenkontakten, utveckla det offentliga rummet och parkmiljöerna samt förnya teknisk infrastruktur. En större exploatering i form av stadsradhus vid Söderhamnsån har möjliggjorts. Byggstart är beroende konjunkturläge men är förväntad till 2025.
- Inom ramen för Söderhamnsporten har exploatering i anslutning till Resecentrum genomförts, nya lokalgator har anlagts och ny dagligvaruhandel öppnar under 2024. Ytterligare verksamheter kommer att öppna under 2025 i området. Gång- och cykelvägar har förbättrats med ny beläggning och belysning för att bättre binda samman Resecentrum och centrala staden. Planprogrammet pekar även ut ett antal lucktomter i stråket mellan centrala Söderhamn och Resecentrum som planläggs för bostäder.
- Planprogrammet för Norra Staden förväntas antas under 2024. Trygghetsskapande åtgärder såsom röjning och gallring av stadsnära natur har genomförts. Inriktningen i planprogrammet är att öka attraktiviteten genom punktinsatser samt återskapa förlorade kvaliteter såsom möjlighet till odling. I planprogrammet skapas även förutsättningar för nya bostäder.
- Ett planprogram för Inre Hamnen är under framtagande och förväntas antas under 2024. Syftet är utifrån ett helhetsgrepp, förnya området och utveckla hamnområdet till en levande destinationsstadsdel. Området har under de senaste åren utvecklats positivt med nöjes- och turismetableringar så som restauranger och aktivitetsföretag.
- Andra större åtgärder som har genomförts är nybyggnation av Broberg förskola samt ombyggnation av Stentäktsskolan och Staffangymnasiet.

Inriktning kommande kommunala insatser

- Den första etappen av planprogrammet Inre hamnen påbörjas.
- Punktinsatser för förbättring av Norra Staden i enlighet med planprogrammet genomförs.

Delstrategi – En självklar del av regionen

Illustration 15: En självklar del av regionen.

Visionsbild en självklar del av regionen

Lägesbeskrivning

Söderhamns kommun deltar aktivt i regionala forum för att stärka kommunens plats i regionen. Utbyggnad av Ostkustbanan och E4:an är prioriterade områden för kommunens strategi att stärka de regionala kopplingarna.

Planering inför Ostkustbanans utbyggnad pågår och utbyggnad sker etappvis, full utbyggnad av planerad till 2035. Kommunen har i remisser förordat det västliga alternativet för sträckningen mellan Axmar – Kringlan för att minimera intrång i bebyggda miljöer och minimera restiden.

Utbyggnad av E4 till motorvägsstandard är idag inte aktuellt, men kan på sikt lyftas in i den nationella infrastrukturplanen. Kommunen bedömer också att det finns ett behov av att förbättra på- och avfarter från E4:an till Söderhamn. De befintliga av- och påfarterna är underdimensionerade för att hantera trafik i rusningstid och upplevs som för korta och skymda av många resenärer. En tydligare entré till Söderhamn bidrar till att stärka kommunen som en del av regionen.

Kommunen har motsatt sig Trafikverkets översyn av hastighetsbegränsningar på riksväg 50, som genomfördes efter ombyggnaden 2020 – 2022. Kommunen förordar fortsatt att vägen bör ha en utformning för hastigheter upp till 100 km/t. Sänkningen av hastigheten bedömer kommunen motverkar möjligheten att uppfylla delstrategin.

Sedan 2022 trafikeras även Holmsveden med fjärrtåg med direkt förbindelse till Arlanda och Stockholm. De direkttåg som stannade i Ljusne har dock slopats vilket innebär att stationen endast trafikeras av regionaltåg.

Nya hållplatser för regionala bussar byggts vid Söderhamnsporten. Detta innebär minskad restid för linje 100 mellan Edsbyn – Bollnäs – Söderhamn då dessa inte längre behöver använda vändplanen vid Resecentrum. Utvecklingen av antalet resenärer med kollektivtrafik har återhämtat sig efter nedgången under pandemiåren 2019 – 2021.

Pågående kommunala insatser

- Utbyggnad av Söderhamnsporten, området kring Resecentrum, pågår. Etablering av dagligvaruhandel i anslutning till Resecentrum är menat att stärka attraktiviteten i pendlingen och möjliggöra att underlätta för pendlare.
- Arbete pågår med planläggning för ny utökad pendlarparkering samt för ytterligare verksamheter. Närmaste tillkommande verksamheter riktar sig främst till bilburna resenärer och kommer att stärka Söderhamn som ett stopp för att äta, tanka och ladda.
- Under 2024 – 2025 genomförs en ombyggnation av torgytor, gång- och cykelvägar samt angoringsplatser för buss och taxi i anslutning till Resecentrum. Ombyggnationen ska förbättra tillgängligheten för primärt gående och cyklister.
- En kommunövergripande trafikplan med parkeringsnormer är under framtagande.
- Kommunen deltar i infrastrukturforum och intresseorganisationer såsom Nya Ostkustbanan, Mellansvenska logistiknavet.

Inriktning kommande kommunala insatser

- Fortsatt infrastrukturensatsningar inom Söderhamnsporten
- Kapacitetsutredning för väg 633 och 629, som ansluter mellan Vallvik och E4. En utbyggnad av industrianläggningar i Vallvik kommer att påverka antalet tunga vägtransporter till och från området och hamnanläggningar.

Delstrategi – En grön infrastruktur med stora gröna och blå värden

Illustration 16: En grön infrastruktur med stora gröna och blå värden.

Visionsbild en grön infrastruktur med stora gröna och blå värden

Lägesbeskrivning

Natur, grönområden och vatten skapar en grön infrastruktur. Dessa områden ska utformas, användas och förvaltas så att biologisk mångfald och viktiga ekosystemtjänster stärks. Naturens gratis tjänster, det vill säga ekosystemtjänster behöver stärkas och förtydligas i samhällsbyggnadsprocessen. Ett målinriktat arbete behövs med skydd, restaurering och återskapande av livsmiljöer. En sammanhållande grön infrastruktur ger förutsättningar för arter att sprida och förflytta sig. Miljö kvalitetsmålen och bättre vattenkvalitet behöver nås för att kommunen ska vara en klimatneutral kommun till år 2030.

En ny energi- och klimatplan antogs i april 2024. Sedan flera år tillbaka finns en kommunövergripande vattengrupp med företrädare från sektorer och bolag, samt vattenvårdsförbund. Gruppen fungerar som ett samverkansforum för vattenåtgärder av olika slag. En stor andel sjöar och vattendrag i uppnår inte god ekologisk status enligt EU:s vattendirektiv. Ett antal grundvattenförekomster uppnår inte god kemisk och kvantitativ status i kommunen.

Kommunen har sedan länge genomfört insatser för biologisk återställning i vattendrag, något som även fortsätter i samverkan med bland annat Vattenvårdsförbundet. Till grund för detta ligger kommunens fiskeplan.

Pågående kommunala insatser

- Arbete pågår med framtagandet av en kommunal grönstrukturplan som innehåller mål och åtgärder för biologisk mångfald, hållbart nyttjande av naturresurser och friluftsliv
- Kommunen deltar i projekt om ekosystembaserad havsförvaltning. I arbetet ingår bland annat lokalisering av fredningsområden för strömming, regional förvaltning av säl och skarv, hållbart nyttjande av lav och öring i hav och älvar. Projektet omfattar också utveckling av besöksnäringar med minskad påverkan på den marina miljön.
- Anläggande av blomsterängar på kommunala grönytor. Ett första pilotprojekt har genomförts på Skogshöjden, strax norr om centrala Söderhamn, med lyckat resultat.
- Med stöd av lokala naturvårdsmedel (LONA) genomför kommunen tillsammans med Ljusnan – Voxnans vattenvårdsförbund förbättringsåtgärder längs med Söderhamnsån nedre del, från Söderhamnsporten ut till utloppet mot Söderhamnsfjärden.

Inriktning kommande kommunala insatser

- Förbättringsarbete med kommunala vandringsleder med bland annat höjd standard och tydligare skyltning genomförs under 2025 – 26.

Delstrategi – Cirkulär ekonomi och hållbara tekniska försörjningssystem

Illustration 18: Cirkulär ekonomi och hållbara tekniska försörjningssystem.

Visionsbild cirkulär ekonomi och hållbara tekniska försörjningssystem.

Lägesbeskrivning

Ett löpande arbete pågår för att säkra kommunens vattenförsörjning på lång sikt. Även åtgärder i det befintliga avloppsnätet sker för att minska inläckage i ledningsnätet. En strategisk plan för vatten och avlopp (VA-plan) antogs 2021, ett av planeringsunderlagen för att nå översiktsplanens mål om hållbar utveckling.

Även ett ändrat klimat med längre perioder av torka och höga temperaturer kan påverka kommunens dricksvattentillgångar och kvaliteten på dessa.

Arbetet med klimatanpassning behöver ta fart i olika former i kommunens verksamheter. Satsningar på robusta system för dagvatten behövs för att klara framtida skyfall.

Söderhamns kommun använde 2021 störst mängd energi inom industrisektorn, följt av transportsektor och hushållssektorn. Framför allt har industrisektorn ökat sin energianvändning sedan 1990.

Vindbruk

Kommunen har goda förutsättningar för vindbruk, såväl landbaserad som havsbaserad. I nuläget finns ingen etablerad vindkraft, men det finns ett stort intresse från företag och ett flertal projekt är under bredning i olika instanser. Vallvik är ett område som är särskilt i fokus. En tematisk översiktsplan för vindbruk är under framtagande, i väntan på beslut om denna tas inga beslut rörande vindbruk.

Fysisk planering

Kommunen behöver arbeta vidare och stärka energi- och klimatperspektivet i den fysiska planeringen genom att till exempel främja lokal förnybar energiproduktion från exempelvis vindkraft, samt lägga en god grund för hållbara transporter och byggande. Vidare behöver stadsplaneringen ha med förutsättningarna för att ansluta till fjärrvärme och ett effektivt nyttjande av elnätet, men även anpassa bebyggelsen till solförhållanden med mera.

Pågående kommunala insatser

- En reviderad dagvattenstrategi tas fram och planeras att antas 2025.
- Söderhamn deltar i projekten Nursecoast och MustBE. Inom ramen för det senare projektet planeras en större dagvattenanläggning i Faxområdet, som ska minska sårbarheten för ett planerat vård- och omsorgsboende samt för närliggande bostadskvarter. Projektet blir det första större pilotprojektet med att använda öppen dagvattensystem i centrala Söderhamn.
- Utredning om hantering av dagvatten pågår vid Söderhamnsporten.
- En revidering av den tematiska översiktsplanens för vindbruk är beslutad.
- Ett större projekt pågår med att byta ut all kommunal gatubelysning till energieffektiva lampor för att minska elanvändningen.

Inriktning kommande kommunala insatser

- Fortsatt stort behov av klimatanpassning och förstärkning av de tekniska systemen. Förändring pågår kontinuerligt i samband med projekt för planläggning eller större ombyggnationer.
- Handlingsplan för dagvattenåtgärder.
- Sex nya områden utreda för att bli verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp. Områdena som ska utredas är: Utviksområdet, Däskär, Klösen, Jonskär, Vannsätter och Kungsgården.
- Inventering av våtmarker lämpliga för restaurering i syfte att öka koldioxidinlagring, reglering av vattennivåer samt förbättrad vattenmiljö.
- Vattentjänstplan enligt lagen om allmänna vattentjänster.
- Nödvattenplan för krissituationer och en reservvattenplan för framtida dricksvattenförsörjning (från Hållbarhetsbokslut 2022)

Ändrade planeringsförutsättningar

Kommunala planeringsdokument

Här redovisas tillkommande kommunala planeringsdokument. Dokument som har en direkt påverkan på översiktsplanen redovisas även särskilt nedan.

Kommunala planeringsdokument	Förenlig med översiktsplanen
Tillväxtstrategi	Ja
Folkhälsostrategi	Ja
Kretsloppsplan	Ja
Markpolicy	Ja
Vatten- och avloppsplan	Ja
Strategi för utbyggnad av laddplatser samt tankställen för förnybara drivmedel	Ja
Idrottspolitiskt program	Ja
Nödvattenplan	Ja
Kulturpolitiskt program	Ja
Bostadsförsörjningsprogram	Ja
Plan för energi och klimat	Ja

Tillväxtstrategi

Söderhamns kommun har antagit ett befolkningsmål om 28 000 invånare till år 2030. Översiktsplanen saknar befolkningsmål, men anger en balanserad befolkningsstruktur som målbild till 2040.

De tre övergripande målen i Tillväxtstrategin är:

- 1) 28 000 välmående invånare
- 2) 13 500 arbetstillfällen
- 3) 12 000 söderhamnare i sysselsättning

I strategin har fyra insatsområden identifierats, varav flera har bäring på översiktsplanen. En växande besöksnäring innefattar att möjliggöra platsutveckling för att stärka besöksnäringen. Kommunen ska också arbeta proaktivt med att erbjuda färdigplanerad mark i centrala Söderhamn, på landsbygden och i kustnära lägen.

Bostadsförsörjningsprogram

Gällande bostadsförsörjningsprogram ska revideras under 2024.

Övriga kommunala ställningstaganden

Ställningstagande om vindbruk

Söderhamns kommun har beslutat att ta fram en ny tematisk översiktsplan för vindbruk i Söderhamns kommun. I väntan på att en sådan plan antas ska Söderhamns kommun inte tillstyrka ytterligare anläggning av vindbruksanläggningar inom kommunen samt den del av territorialvattnet där kommunen har vetorätt.

Regionala och nationella planeringsdokument

Här redovisas tillkommande regionala och nationella planeringsdokument. Dokument som har en direkt påverkan på översiktsplanen redovisas även särskilt nedan.

Planeringsdokument	Typ	Förenlig med översiktsplanen
Förorenade områden i Gävleborgs län	Planeringsunderlag Länsstyrelsen	Ja
Vägledning vid transportleder för farligt gods i Gävleborgs och Västernorrlands län	Planeringsunderlag Länsstyrelsen	Ja, ersätter riktlinjer för skyddsavstånd till väg och järnväg.
Regional utvecklingsstrategi	Regional strategi	Ja
Barnkonvention (2018:1197)	Lag	Ja

Andra ändrade planeringsförutsättningar

Jordbruk

Vägledande domar rörande byggande på jordbruksmark och tillämpningen av MB 3 kap. § 4 påvisar att det krävs en lokaliseringsutredning som visar att behovet inte kan tillgodoses på annan plats. Domarna ska var vägledande i översiktsplaneringen.

Miljö kvalitetsnormer

Nya miljö kvalitetsnormer vattenförekomster för beslutades i december 2021. En ny förvaltningsplan för perioden 2022 – 2027 har antagits.

Potentiellt förorenade områden

Ett nytt regionalt program för efterbehandling av förorenad mark under perioden 2021 – 2023 har tagits fram av Länsstyrelsen Gävleborg. I Söderhamn genomförs ansvarsutredning och översiktlig undersökning av Ljusne sågverk (idnr 165445) och Bergvik sulfid (idnr 165430). I det senaste fallet genomförs även en åtgärd.

Riskhantering

Boverket har tagit fram en ny vägledning om riskhantering i samband med planläggning och byggande.

Nya riktlinjer har tagits fram som anger att kommunen ska bedöma översvämningsrisken i redan bebyggda områden inom ramen för översiktsplanen.

Statens geotekniska institut (SGI) har tagit fram en ny vägledning för att hantera ras och skred i kommunal planering.

Totalförsvaret

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har 2021 publicerat en ny vägledning om totalförsvarets intressen vid samhällsplanering. Tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR) har MSB även tagit fram en handbok.

Havsplanering

Nya statliga havsplaner beslutades under 2022.

Kulturmiljö

Kommunens kulturpolitiska program pekar ut gestaltungsfrågor, kulturarv och kulturmiljöer som ett prioriterat område. Den hälsingska kulturen med bland annat världsarvet Hälsingårdar, bruks- och industrihistorien och de rika kulturmiljöerna i skärgården är en ovärderlig tillgång för Söderhamn. Ett prioriterat område är gestaltade livsmiljöer och offentlig konst. Kommunen deltar i ett regionalt projekt kring politiken för gestaltad livsmiljö. Projektet ska bidra till att kommuner kommer vidare med frågor kring gestaltning som en del av samhällsbyggnadsprocessen. Det handlar främst om att höja kunskap om, förståelse för och nya tankar kring hur konstnärlig gestaltning kan skapa förutsättningar för trygga, inkluderande, intressanta platser och miljöer i det offentliga rummet.

Naturresevat

Under 2024 har Länsstyrelsen Gävleborg beslutat att ändra gränserna för Ålsjöns naturresevat. Det skyddade området utökas väsentligt genom att inkludera delar av Ålsjöängarna på västra sidan av E4:an och äldre skog. Samtidigt minskar naturresevatet i områden med konventionellt jordbruk.

Riksintressen

En översyn av riksintressena kommunikation, friluftsliv (3 kap. MB), naturvård, kulturmiljö, energiproduktion, -distribution samt industriell produktion pågår. Förväntningen är att minska både antalet och den geografiska utbredningen av riksintressen.

Transmissionsnätet för el avses bli ett riksintresse för totalförsvaret.

En omprövning av riksintressen för kulturmiljövård och naturvård där länsstyrelserna har identifierat brister i aktualitet eller utbredning görs av Riksantikvarieämbetet respektive Naturvårdsverket.

En översyn av riksintresset för energiproduktion – vindbruk har genomförts av Energimyndigheten. Anspråken ifrån det senaste beslutet från 2013 kvarstår.

Omvärldsbevakning

Klimatförändringarna blir alltmer tydliga och klimatomställning och klimatanpassning får accentuerad betydelse. Som ett svar på miljö- och klimatfrågorna elektrifieras samhället nu i snabb takt. Målsättningar etablerade

på nationell nivå, bland annat riksdagens mål om att Sverige år 2040 ska ha 100 procent fossilfri elproduktion, ställer nya krav på regionala och lokala energisystem. För att nå energi- och klimatmål krävs produktion av förnybar energi i olika former tillsammans med effektiviseringsåtgärder och minskad resursanvändning i hela samhället. Både land- och havsbaserad vindkraft bedöms ha stor potential till utbyggnad i Sverige, i Gävleborgs län, så även i Söderhamns kommun.

Söderhamn har under de senaste åren blivit en mycket intressant lokaliseringsmiljö för etablering av näringsverksamheter inom den gröna omställningen. Det innebär också nya planeringsuppgifter för kommunen att hantera och ta vara på bästa sätt.

I spåren av pandemin, krig i världen och ökade geopolitiska spänningar i vårt närområde samt allt snabbare digitalisering kan behov och påverkan på bebyggelse, verksamhetsmark och infrastruktur med mera uppstå. Situationen har också satt fokus på ökad beredskap och frågor som rör totalförsvaret.

En ökad social oro, inte minst kopplad till polarisering mellan grupper och allt våldsammare gängkriminalitet är ett fortsatt starkt fokus som också berör den fysiska planeringen.

Konjunkturedgång, ränteökningar och svagare kronkurs har också påverkat byggandet med ökad risk för obalans på bostadsmarknaden.

Uppföljning översiktsplan och planeringsdokument

Beslutade åtgärder i översiktsplanen

Här redovisas en uppföljning av beslutade åtgärder som finns i Översiktsplanen. Detta är alla punkter som benämns *Förslag till åtgärd* i Översiktsplanen.

Grön: Arbete färdigställt. Gult: Arbete påbörjat. Rött: Arbete ej påbörjat.

Åtgärd	Status	Kommentar
Ta fram en landsbygdsstrategi med syfte att tydliggöra landsbygdens förutsättningar och behov samt kommunens syn på lokal utveckling. Strategin ska ses som början på en process där medborgare, förenings- och näringsliv runt om i kommunen på ett aktivt sätt ska göras delaktiga i såväl beslut som genomförande. Syftet är att stimulera samordning av kommunens egna verksamheter och samverkan mellan kommun och andra aktörer för att säkerställa service och utveckling av kommunens landsbygd. Strategin kan med fördel genomföras i regional samverkansform. Landsbygdsstrategin ska även fördjupa begreppen kommundelscentrum och bygder med fokus på de mjuka värdena och utgå från tidigare processer och underlag som tagits fram lokalt.		Arbete pågår med. Beräknas att antas under 2024.
Utred i samverkan med Region Gävleborg förutsättningarna för att öka turtätheten mellan kommundelscentrum, centrala Söderhamn och övriga regionen.		
Ta fram ett gestaltningsprogram som innehåller principer för gestaltning av och tillgänglighet i offentliga rum som exempelvis gatumiljöer, torg, och parker.		Tillgänglighetsfrågor kommer delvis att hanteras i Trafikplan.
I samverkan mellan kommunen, fastighetsägare och invånare ta fram ett planprogram för att utveckla Norra Staden till en omställningsstadsdel och stärka kopplingarna till stadskärnan och Söderhamnsporten.		Planprogram för Norra Staden bedöms kunna antas under 2024.
Kommunen ska ta fram ett planprogram som innefattar gamla Stugsund, hamnområdet och hela		

<p>östra Faxeområdet fram till Faxeholmen i väst. Inriktningen ska vara att stärka Söderhamns roll som skärgårdsnära småstad, lyfta fram gamla industrihistoriska strukturer och stärka sambanden mellan angränsande områden.</p>		
<p>Gamla Stugsund ska ges förutsättningar att utvecklas som stadsdelscentrum genom en varsam förlängning av bebyggelsestrukturen ner mot hamnen. Övrig mark som tidigare innefattat industriell verksamhet bör saneras och övergå till annan markanvändning enligt planprogrammets intentioner.</p>		<p>Arbete pågår med att exploatera lucktomter. Tidigare industrimark har sanerats.</p>
<p>Kommunen ska ta fram ett program för kulturmiljövård.</p>		
<p>Kommunen ska ta fram ett planprogram för E-center logistikområde där den geografiska avgränsningen av området preciseras och förutsättningarna för att bebygga marken utreds.</p>		<p>Delar av E-center Norr har exploaterats med inriktning extern handel enligt tidigare detaljplan.</p>
<p>Framtida markanvändning i Ljusne och Ljusnans mynning ska utredas för att få en helhetsbild av framtida utveckling. Strategiskt läge utifrån närhet till järnvägsstation vid Ostkustbanan ska beaktas.</p>		
<p>Ett planprogram tas fram för Hällåsens långsiktiga utveckling i samverkan mellan föreningsliv, medborgare och kommunen.</p>		<p>Ett program för Hällåsen är under framtagande, detta kommer inte göras som ett planprogram.</p>
<p>Kommunen ska ta fram en strategi för grön infrastruktur som ska innehålla en handlingsplan för att kunna hantera realiteten att marken har ett högt alternativvärde. Handlingsplanen ska analysera tillgången till olika gröna och blåa kvaliteter, ringa in brister och behov.</p>		<p>Arbete med grönstrukturplan pågår.</p>
<p>För öarna Prästgrundet och Rönnskär avser kommunen att säkerställa riksintresset genom att upprätta områdesbestämmelser eller genom detaljplanering.</p>		

Fördjupade och tematiska översiktsplaner samt planprogram
Följande fördjupade och tematiska översiktsplaner samt planprogram är
gällande i Söderhamns kommun.

Fördjupade och tematiska översiktsplaner samt planprogram	Aktualitetsbedömning
Fördjupad översiktsplan för dubbelspår på Ostkustbanan	Aktuell.
Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS-plan)	Aktuell. Möjlig revidering utifrån utökad behov av bostäder i strandnära läge.
Översiktsplan tema vindkraft	Inaktuell, ny tematisk översiktsplan under framtagande.
Fördjupad översiktsplan Utviksvägen	Aktuell, upphör att gälla 2025.
Fördjupad översiktsplan Söderhamn Flygstaden	Aktuell, upphör att gälla 2025.
Planprogram Söderhamnsporten	Aktuell.
Planprogram utveckling av Söderhamns centrum	Aktuell.

Planläggning

Detaljpaneläggnen följer i stort sett riktlinjerna i översiktsplanen. Enstaka avvikelser förekommer och hanteras vanligtvis genom ett utökad förfarande när planen direkt strider mot översiktsplanen. Sedan översiktsplanen antogs 2020 har sju detaljplaner vunnit laga. Sex av dessa följer riktlinjerna i översiktsplanen. För pågående planarbete bedöms samtliga planer utom en följa översiktsplanen.

Lagakraftvunna planer

Följande detaljplaner har vunnit laga kraft sedan översiktsplanen antogs.

Namn	Typ av plan	Följer Översiktsplanen
Rexvågen	Småhus, utökning av byggrätt	Nej, avviker rörande tillgång till kollektivtrafik.
Klapparvik	Småhus, nybyggnation	Ja
Kv. Storbommarna	Småhus, nybyggnation	Ja, hanterat med utökat förfarande på grund av avviker mot tidigare Översiktsplan
Norsen 1	Flerbostadshus, nybyggnation	Ja
Kv. Melonen 1	Flerbostadshus, utökning av byggrätt	Ja
Söderhamnsporten Etapp I	Handel, nybyggnation	Ja
Ändring av Sa:15	Flerbostadshus, nybyggnation	Ja
Gång- och cykelbro över Söderhamnsån	Infrastruktur, nybyggnation	Ja

Pågående planarbete

Följande är ett urval av viktigare planer som är pågående.

Namn	Typ av bebyggelse	Följer Översiktsplanen (preliminär bedömning)
Morvikstjärn Norra	Enbostadshus, utökning av byggrätt	Nej, avviker rörande avstånd till kollektivtrafik.
Kv. Järpen och Väster 6:1	Flerbostadshus, nybyggnation	Ja
Sandviksudden	Enbostadshus, nybyggnation	Ja
Björnänge 5:1	Centrum, ändring av användning	Ja
Kv. Mossan	Centrum, nybyggnation	Ja
Stenö camping	Camping, utökning av byggrätt	Ja
Sunds industriområde	Industri, utökning av byggrätt	Ja
Sandviksudden	Enbostadshus, nybyggnation	Ja
Söderhamnsporten Etapp Pendlarparkering	Infrastruktur, nybyggnation	Ja
Björnänge 5:1	Centrum, ändring av användning	Ja

Planeringsinriktningar

Översiktsplanen innehåller som tidigare nämnts ca 250 planeringsinriktningar, sorterade på följande teman:

En jämlik och sammanhållen kommun	Folkhälsa, idrott och friluftsliv
Attraktiva bostäder och boendemiljöer	En grön och vattennära kommun
Kulturrehistoriskt viktiga miljöer	Hav, kust och skärgård
Hållbara resor och transporter	Miljö, hälsa och säkerhet samt klimatanpassning
Näringsliv	Teknisk försörjning

Syftet med inriktningarna är att ge stöd för att kunna sortera de mest angelägna frågorna i varje enskilt projekt och ärende. Givetvis är alla inriktningar inte aktuella i varje projekt/ärende, utan det handlar om att fånga upp inriktningar som är relevanta och ta ställning till på vilket sätt dessa kan uppfyllas och prioriteras sinsemellan.

För att få en uppfattning om hur inriktningarna fungerar i det löpande arbetet, har en enkät skickats ut till några berörda tjänstepersoner inom kommunens organisation. Fråga ställdes om inriktningarnas användbarhet, men också hur personen bedömer tendensen inom respektive temaområde (positiv, varken eller, negativ).

Sammanfattningsvis visar enkäten att merparten av planeringsinriktningarna är relevanta, angelägna och bra. De ger stöd för att kommunen kan arbeta i en hållbar riktning. Ett mindre antal inriktningar upplevs svåra att realisera, främst på grund av bristande kunskaps- och planeringsunderlag. Arbetet med att ta fram en grönstrukturplan och en trafikplan kommer till exempel förbättra förutsättningarna för plan- och bygglovsarbetet. Behovet av byggnadsantikvarisk kompetens samt förutsättningarna att genomföra sociala konsekvensanalyser är något som flera lyfter fram och som idag saknas. Ett antal inriktningar är svåra att realisera eftersom kommunens rådighet är mycket begränsad. Det gäller främst förutsättningarna att styra jordbruksmarkens utveckling. Ett sätt att minska antalet inriktningar, är också att ta bort de som är lagstyrda.

Kommunens näringsliv lyfts fram som ett område där en positiv utveckling sker. Planeringen på områdesnivå har bidragit till att tydliggöra kommunens vilja och på så sätt förenkla den efterföljande planeringen. Ett arbete som anses viktigt att intensifiera är omställningen till en klimatanpassad kommun inklusive insatser för att gå i riktning mot en cirkulär ekonomi.

Enkäten har gett en första signal på hur översiktsplanens planeringsinriktningar fungerar i det dagliga arbetet. För att kunna realisera planens intentioner, behöver en fortsatt dialog främst handla om hur kommunen kan stärka den fysiska planeringen inom gestaltad livsmiljö och social hållbarhet.

Den sammanfattande bedömningen är att översiktsplanens inriktningar är aktuella.

Översiktsplanens fortsatta genomförande

Översiktsplanen redovisar en schematisk modell för hur en effektiv översiktsplanering ska uppnås och verkligen genomsyra det arbete som faktiskt realiserar översiktsplanens ambitioner. Det sker i planprogram, detaljplaner, bygglov och tillståndsgivningar, men även i genomförande och förvaltning.

För att hålla rätt kurs i den fysiska planeringen och samtidigt skapa förutsättningar för ett genomförande, behöver kommunens arbete följas upp med jämna mellanrum. Att ta fram en placeringsstrategi är ett viktigt moment att stämna av och blicka framåt, men det räcker inte. Utvecklingsstrategin, planeringsinriktningar och ställningstagande behöver följas upp varje år i en samordnad process för att kunna bedöma hur den fysiska planeringen bedrivs utifrån ett helhetsperspektiv. En årlig avstämning gör det också möjligt att prioritera kommande planeringsinsatser. En samordning med kommunens budget och verksamhetsplanering är central för att översiktsplanens intentioner ska bli verklighet.

Stärkt koppling mellan plan och genomförande

Översiktsplanen redovisar en prioritering av planeringsunderlag och planprogram under perioden 2019 – 2030. Ett flertal av planeringsunderlagen har genomförts eller är under framtagande. Översiktsplanen har på så sätt fungerat väl som ett styrdokument för prioritering av kommande planeringsinsatser.

I den dialog som skett inom framtagandet av planeringsstrategin, har behovet av att stärka kopplingen mellan plan och genomförande lyfts. Det behöver finnas en röd tråd i samhällsbyggnadsprocessen – från plan, bygglov och genomförande, inte minst kopplat till investeringar. En viktig förutsättning är att exploateringsmedel avsätts till genomförande avseende det kommunala ansvarstagandet, exempelvis teknisk infrastruktur och investeringar i allmän platsmark. För att förbättra genomförandet, behöver en analys av kommunens budgetprocess kopplat till prioriterade planeringsinsatser göras.

Digitalisering av översiktsplanen

En digital mark- och vattenanvändningskarta kommer att publiceras under 2024. Möjligheten att överföra hela översiktsplanen till en digital version baserat på Boverkets Översiktsplanmodell (ÖP-modellen) ska utredas.

Prioriterade områden

Följande områden bör prioriteras i det fortsatta arbetet under perioden 2024 – 2028.

Säkerställ fortsatt god tillgång på byggklar mark för verksamheter och industri	Säkerställ att beslutade planprogram samt fördjupade och tematiska översiktsplaner färdigställs och genomförs
Program för gestaltad livsmiljö färdigställs	Genomförande av klimat- och energiplanen
Stärka social hållbarhet i planeringen	Fortsatt påverkansarbete för förbättrad nationell infrastruktur

Översiktsplanens aktualitet

Den sammanfattande bedömning i planeringsstrategin är att Söderhamn kommuns översiktsplan, antagen 26 oktober 2020, är fortsatt aktuell.

- Översiktsplanens utvecklingsinriktning, delstrategier och planeringsinriktningar är förenliga med lagstiftningsförändringar och hållbarhetsambitioner på nationell, regional och kommunal nivå.
- Övergripande omvärldsförändringar som skett och sker i spåren av pandemin, genom digital utveckling, geopolitiska spänningar, miljö- och klimatförändringar med mera som påverkar den översiktliga planeringen, kan göras inom ramen för den gällande översiktsplanen.
- Översiktsplanens ställningstaganden till markanvändning och utveckling av den byggda miljön bedöms vara tillräckligt aktuella för att planen ska anses aktuell för kommande period.